รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู*

The Development of an Effective Professional Learning Community Model for Primary Schools in Nong Bua Lamphu Province

[1]จรรยารักษ์ นามบัณฑิต, พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ และ ทรงเดช สอนใจ
[1]Janyarak Nambundit, Phongsak Phakamach and Songdej Sonjai
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
Faculty of Education, Phichayabundit College, Thailand.
[1]Corresponding Author's Email: janyarak.1974@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผล และ 3) พัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การศึกษาองค์ประกอบ การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 368 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลประกอบด้วยภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจ 2) สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการจำเป็นสูงในด้านการเสริมสร้างการทำงานร่วมกันและการมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; รูปแบบการพัฒนา; ประสิทธิผลของโรงเรียน; โรงเรียนประถมศึกษา; การวิจัยแบบผสมผสาน

*Received January 30, 2026; Revised March 8, 2026; Accepted March 24, 2026

Abstract

This research aimed at the following objectives: 1) to examine the components of an effective professional learning community (PLC) in primary schools; 2) to investigate the current conditions, desirable conditions, and priority needs for developing an effective professional learning community; and 3) to develop an effective professional learning community model for primary schools in Nong Bua Lam Phu Province. The study used a mixed-methods design conducted in three phases: examining the components, investigating current and desirable conditions and priority needs, and validating the propriety of the proposed model. The quantitative population consisted of school administrators and teachers in primary schools in Nong Bua Lam Phu Province, with a sample of 368 participants selected through multi-stage sampling. For the qualitative phase, nine key informants—experts and stakeholders—were purposively selected. The research instruments included questionnaires and focus group discussion protocols. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings revealed that 1) the components of an effective professional learning community comprised shared leadership, shared vision and goals, systematic and continuous collaboration, continuous professional learning and development, data-driven improvement of student learning outcomes, and a culture of trust; 2) the current conditions were at a moderate level overall, while desirable conditions were at a high level, with high priority needs in strengthening systematic collaboration and focusing on student learning outcomes; and 3) the developed model demonstrated high levels of propriety, feasibility, and utility, making it suitable as a practical guideline for sustainably enhancing the effectiveness of primary schools.

Keywords: Professional Learning Community; Development Model; School Effectiveness; Primary Schools; Mixed Method Research

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงสร้างประชากรที่กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการศึกษาทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษาจากการมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้แบบดั้งเดิมไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างรอบด้านและยั่งยืน โรงเรียนหรือสถานศึกษาในยุคนี้จึงไม่สามารถทำหน้าที่เป็นเพียงสถานที่จัดการเรียนการสอนแบบได้อีกต่อไป แต่ต้องวิวัฒนาการไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายของโลกที่ผันผวน (VUCA World) แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) จึงได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นกลไกสำคัญในการ

ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม (DuFour, 2004; Hord, 2010; Martin, 2011; Stoll et al., 2017; Lertsiricho, 2024)

ในระดับนานาชาติ งานวิจัยหลายชิ้นได้ยืนยันถึงประสิทธิผลของ PLC ในการพัฒนาวิชาชีพครูและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การศึกษาของ Stoll et al. (2017) และ Klaikum, Meechai and Pattanakulchai (2025) ซึ่งทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็งสามารถส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในโรงเรียน และนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ Cheng (2017) ได้เสนอว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาบนฐานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถเป็นกลไกในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อลดช่องว่างทางการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา ในขณะที่ Chookamphaeng (2017) และ Nicole (2018) ได้แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์จากข้อมูลการวิจัยว่าการทำงานร่วมกันของครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจ โรงเรียนจำนวนมากตั้งอยู่ในชุมชนชนบทห่างไกล มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณที่จำกัด และโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ แม้ว่าจะมีการขับเคลื่อนนโยบายด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง แต่การดำเนินงานในทางปฏิบัติยังขาดรูปแบบที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้การนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ยังไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพได้อย่างยั่งยืน เช่น การขาดการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ หรือการขาดวัฒนธรรมการแบ่งปันข้อมูลระหว่างครู (Martin, 2011; Chookamphaeng, 2017; Dechdachachot, Chaisirithanya, and Chinatangkul, 2022; Lertsiricho, 2024)

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ พบว่า การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในหลายโรงเรียนยังคงอยู่ในลักษณะการรวมกลุ่มเพื่อปฏิบัติตามนโยบายหรือกิจกรรมเชิงรูปแบบเท่านั้น ขาดกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการสอนยังไม่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่อง และวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจและความรับผิดชอบร่วมกันยังไม่เข้มแข็งพอที่จะสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเปิดเผย (Martin, 2011; Phakamach et al., 2023) ปัญหาเหล่านี้ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพของครูและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังหรือข้อกำหนดของส่วนงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จึงสะท้อนถึงความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลและเหมาะสมกับบริบทเฉพาะของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเสริมสร้างทุนมนุษย์ในพื้นที่ชนบท (Wolford, 2011; Lertsiricho, 2024)

การศึกษาครั้งนี้ตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ตามแนวคิดของ DuFour, Hord และ Stoll ซึ่งเน้นองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจ (Simon, 2010; DuFour et al., 2010; Stoll et al., 2017) องค์ประกอบเหล่านี้มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงลึกใน

ระดับปฏิบัติการ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนและผลลัพธ์นักเรียนอย่างยั่งยืน กรอบแนวคิดนี้ยังเชื่อมโยงกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผล (School Effectiveness) ที่เน้นปัจจัยภายในและภายนอก เช่น ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์และการจัดการทรัพยากร (Cheng, 2017) รวมถึงแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ตาม Senge (1990) ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม การปรับตัว และวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน) จึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะ SDG 4 ที่มุ่งการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และครอบคลุมตลอดชีวิต รวมถึง SDG 10 การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (United Nations, 2015) ในบริบทไทย โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทอย่างจังหวัดหนองบัวลำภู การพัฒนา PLC จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้ตอบสนองความท้าทายทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชาติ (Komnanton, Anantrawan, and Bodeerat, 2020)

การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารคุณภาพและมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นความยั่งยืน จากบริบทและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาการพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และเชื่อมโยงโดยตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในการพัฒนาองค์ประกอบ กระบวนการ และแนวทางการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิจัยในครั้งนี้คาดหวังว่าจะสร้างคุณค่าทางวิชาการในด้านการขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเชิงบริบท และคุณค่าทางปฏิบัติในการเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่เผชิญข้อจำกัดคล้ายกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในรูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ตลอดจนพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและกรอบแนวคิด

ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อกำหนดองค์ประกอบและกรอบแนวคิดการวิจัย พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

เป็นการศึกษาภาคสนามโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 2,749 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน กำหนดขนาดโดยใช้สูตรของ Yamane และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน PLC ตามองค์ประกอบ 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.926 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$)

ระยะที่ 3 การพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบ

นำผลการศึกษาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาสังเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผล กำหนดองค์ประกอบ หลักการ กระบวนการ และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ก่อนนำเสนอเป็นผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยสามารถนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นของการวิจัยตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำร่วมของผู้บริหารและครู (2) วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง (5) การใช้ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และ (6) วัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจและความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า องค์ประกอบที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูง ได้แก่ การเสริมสร้างการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาวัฒนธรรมความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

องค์ประกอบสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{Modified}$	ลำดับที่	I – D
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล			
1. ด้านมีวิสัยทัศน์ร่วม	3.38	0.52	ปานกลาง	4.41	0.54	มาก	0.304	5	1.03
2. ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ	3.40	0.48	ปานกลาง	4.49	0.53	มาก	0.319	1	1.29
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	3.43	0.58	ปานกลาง	4.45	0.54	มาก	0.296	6	1.02
4. ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	3.43	0.58	ปานกลาง	4.49	0.53	มาก	0.307	4	1.06
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	3.39	0.57	ปานกลาง	4.47	0.54	มาก	0.315	2	1.07
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.35	0.39	ปานกลาง	4.40	0.54	มาก	0.312	3	1.05
รวม	**3.40**	**0.39**	**ปานกลาง**	**4.45**	**0.49**	**มาก**	**0.309**	**-**	**1.05**

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อนำเสนอรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย องค์ประกอบ กระบวนการดำเนินงาน และเงื่อนไขความสำเร็จที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู

รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู	ความเหมาะสม			ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.45	0.38	มาก	4.40	0.40	มาก	4.47	0.40	มาก
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.34	0.60	มาก	4.30	0.55	มาก	4.33	0.68	มาก
3. ภาวะผู้นำร่วม	4.20	0.50	มาก	4.15	0.46	มาก	4.19	0.56	มาก
4. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	4.37	0.39	มาก	4.36	0.34	มาก	4.35	0.42	มาก
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	4.28	0.42	มาก	4.22	0.37	มาก	4.23	0.46	มาก
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.39	0.28	มาก	4.37	0.25	มาก	4.36	0.28	มาก
รวม	**4.34**	**0.29**	**มาก**	**4.30**	**0.25**	**มาก**	**4.32**	**0.33**	**มาก**

โดยสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผลลัพธ์

การเรียนรู้ และวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจ วัตถุประสงค์ที่ 2 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ความต้องการจำเป็นสูงในด้านการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจ และ วัตถุประสงค์ที่ 3 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย องค์ประกอบ กระบวนการ และเงื่อนไขความสำเร็จที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ผลการประเมินพบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้พัฒนารูปแบบการส่งเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู โดยบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษากับผลการวิจัยเชิงประจักษ์ จนได้โมเดลเชิงกระบวนการที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

รูปแบบดังกล่าวประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำร่วมของผู้บริหารและครู การมีวิสัยทัศน์ร่วมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน บริบทของโรงเรียนและชุมชน และทรัพยากรบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่เป็นฐานในการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการดำเนินงานมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของครูในลักษณะร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมสะท้อนผล การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายใต้วงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการนำรูปแบบไปใช้ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือ การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครู และการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่นี้จึงเป็นกรอบแนวทางเชิงกระบวนการที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา และเป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในบริบทที่ใกล้เคียงต่อไป

Figure 1: A Model for Developing Effective Professional Learning Communities in Primary Schools in Nong Bua Lamphu Province

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยค้นพบประเด็นสำคัญสำหรับนำมาอภิปรายผลเพื่อแสดงให้เห็นความสำคัญของการวิจัยและความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้าดังต่อไปนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วยภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การใช้ข้อมูล

เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในทุกขั้นตอน จะช่วยสร้างความเป็นเจ้าของร่วม กระตุ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ DuFour (2004) และ Hord (2010) ที่ระบุว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลต้องตั้งอยู่บนฐานของภาวะผู้นำร่วม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wolford (2011), Stoll et al. (2017) และ Lertsiricho (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมความไว้วางใจและความรับผิดชอบร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของครูและผลลัพธ์ของผู้เรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นสูงในด้านการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการเสริมสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจ ทั้งนี้เนื่องจากบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ยังเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร เวลา และประสบการณ์ในการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผล (School Effectiveness) และงานวิจัยของ Hipp and Huffman (2003) ที่ระบุว่าการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องอาศัยโครงสร้างสนับสนุนที่ชัดเจนและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nicole (2018) และ Cheng (2017) ที่พบว่าการทำงานร่วมกันของครูและการใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lertsiricho (2024) และ Phakamach et al. (2025) ที่พบว่าการออกแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดีจะส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้ของครูและเพิ่มผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงทฤษฎีร่วมกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากบริบทพื้นที่ และผ่านการตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และงานวิจัยของ Jane, Brian, and Beverly (2020) และ Lertsiricho (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบท จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของครูและเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Stoll and Louis (2007), Dechdachachot, Chaisirithanya, and Chinatangkul (2022) และ Phakamach et al. (2025) ที่เน้นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้จริงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในสถานศึกษา

สรุป

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์สำหรับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่ โดยศึกษาทั้งองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ตลอดจนพัฒนารูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงาน

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในมิติของโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์ของการพัฒนาสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา

ผลการศึกษาองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผล พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องของความคิดเห็นในระดับค่อนข้างสูง องค์ประกอบสำคัญที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่ ภาวะผู้นำร่วม การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การใช้ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจในองค์กร ซึ่งสะท้อนว่าการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนา ที่ผู้บริหารและครูคาดหวังให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่ามีช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่พึงประสงค์ โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูง ได้แก่ การเสริมสร้างการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาวัฒนธรรมความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปแบบเชิงกระบวนการที่เชื่อมโยงปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหาร การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงความเชื่อมั่นในศักยภาพของรูปแบบในการนำไปใช้จริงในสถานศึกษา ทั้งยังสามารถเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือของครู และการยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในบริบทพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน.

ผลการวิจัยทั้งในเชิงสถิติและเชิงเนื้อหาที่กล่าวมาทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องดำเนินการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบการใช้งานที่ต้องสอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เพื่อให้ผลการวิจัยนี้เกิดประโยชน์สูงสุดในการยกระดับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ ดังนี้

จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

และวัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด ควรนำองค์ประกอบดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย วางแผน และออกแบบกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูในการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นสูงในด้านการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนทรัพยากร เวลา และโครงสร้างการทำงานที่เอื้อต่อการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างแท้จริง รวมทั้งพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูในการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ที่พบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางต้นแบบในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับสถานศึกษา และขยายผลสู่โรงเรียนอื่นในพื้นที่หรือบริบทที่ใกล้เคียง พร้อมทั้งมีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาผลของการนำรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงในสถานศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง เพื่อประเมินผลต่อสมรรถนะครู คุณภาพการจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2 ควรดำเนินการวิจัยเชิงเปรียบเทียบรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท เพื่อศึกษาความเหมาะสมและประสิทธิผลของรูปแบบในบริบทที่หลากหลาย

2.3 ควรศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรของครูและผู้บริหารที่เกิดจากการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเชิงลึกหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อทำความเข้าใจกลไกและปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงาน

2.4 ควรพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดประสิทธิผลของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยในอนาคต

2.5 ควรศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับนโยบายการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครูในระดับพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

References

Cheng, Y. C. (2017). School Effectiveness and School-Based Management: A Mechanism for Development. *School Effectiveness and School Improvement*, 28(1), 1–25.

Chookamphaeng, C. (2017). Teachers' Professional Learning Community: PLC. *Journal of Educational Measurement, Mahasarakham University*, 23(2), 1–6.

Dechdachachot, P., Chaisirithanya, K., & Chinatangkul, C. (2022). The Development of Academic Administration Strategies Using Professional Learning Community (PLC) of Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area Office 8. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 19(84), 115–127.

DuFour, R. (2004). What Is a "Professional Learning Community"? *Educational Leadership*, 61(8), 6–11.

DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., & Many, T. (2010). *Learning by Doing: A Handbook for Professional Learning Communities at Work.* Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Hipp, K. K., & Huffman, J. B. (2003). Professional Learning Communities: Assessment–Development–Effects. *International Journal of Educational Reform*, 12(3), 292–311.

Hord, S. M. (2010). *Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement.* Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.

Klaikum, K., Meechai, C., & Pattanakulchai, W. (2025). Professional Learning Community for Educational Institutions. *Journal of Educational Innovation and Research*, 9(2), 1347–1362.

Komnanton, T., Anantrawan, M., & Bodeerat, C. (2020). PLC: Professional Learning Community for Sustainable Community Enterprise Development. *Journal of Modern Learning Development*, 5(4), 159–172.

Lertsiricho, K. (2024). Development of the School Administration Model to Strengthen the Professional Learning Community to Promote the Learning Management Competence of Teachers at Tittiyawannalai Schools. *MCU Ubonratchathani Journal of Buddhist Studies*, 6(3), 715–728.

Louis, K. S., Marks, H. M., & Kruse, S. (1996). Teachers' Professional Community in Restructuring Schools. *American Educational Research Journal*, 33(4), 757–798.

Martin, M. (2011). Professional Learning Communities. In *Contemporary Issues in Learning and Teaching.* New York: Sage Publications.

Nicole, E. (2018). Teacher Collaboration and Student Learning Outcomes: Evidence from Professional Learning Communities. *Teaching and Teacher Education*, 72, 95–105.

Phakamach, P., Panjarattanakorn, D., Ratchavieng, A., & Senarith, P. (2023). Integrated Educational Management: Meaning, Objectives, Scope, Functions, and New Directions for Educational Organizations. *Asian Education and Learning Review*, 1(1), 19–34.

Phakamach, P., Pangthai, S., Phomdee, R., & Sommartdejsakul, N. (2025). Learning Management Platform to Enhance Computational Thinking in Computer Science Using a Flipped Classroom Technique for 6th Grade Students. *International Journal of Science Education and Teaching*, 4(2), 126–140.

Simon, D. D. (2010). *An Exploration of the Relationship Between School Climate and Professional Staff's Perceptions of the Maturity of Professional Learning Communities in a Large Urban School System Undergoing High School Reform.* (Doctoral Dissertation). University of West Georgia, Georgia.

Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2017). Professional Learning Communities: A Review of the Literature. *Journal of Educational Change*, 18(2), 173–201.

Stoll, L., & Louis, K. S. (2007). *Professional Learning Communities: Divergence, Depth and Dilemmas.* Maidenhead, England: Open University Press.

Vongvanich, S. (2019). *Research to Assess the Needs of the Need.* Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Wolford, D. W. (2011). *Effective Leadership Practices in the Sustainability of Professional Learning Communities in Two Elementary Schools*. (Doctoral Dissertation). East Tennessee State University, Tennessee.